

— Խորվերդի գաւառական ժողովոյ
իւանը Պատրիարքարանի հեռագրերէ
է՝ Գալիադէնան Տ. Եղեղի վարդա-

տալ երրորդական կարգի հանդէս-
ներու: Ճօրճ անոր պատահած էր
Լանտանի Պրիմիշ Միւզիկալ անուան
թանգարանի ընթերցարանին մէջ,
և ուրիշ գրադէտի մը միջոցաւ ծա-
նօթացած էր անոր: Երկուքն ալ
գրեթէ ամէն օր յիշեալ ընթերցա-
րանը կ'երթային, և քիչ ժամանակի
մէջ մէկմէկու հետմտերմացած էին:

Օրիորդ Հէլէն գեղեցիկ էր, բայց
ամէն հովէ չարչար, անյուզող ու
հաստատամիտ էր. և կ'երեւէր թէ
սիրտը բոլորովին գոցած է սիրոյ
դէմ: Շատ փութաշուն էր, կը փա-
փաքէր նոր վէպեր հեղինակել և
նոր մեթոտ տալ վիպագրութեան:

Ճօրճ իբրև եռանդուն ու գոր-
ծունեայ մարդ՝ շատ ժամանակ
չյապաղեցաւ իւր սէրն օրիորդին
յայտնելու համար. բնական ճամ-
բան ընտրեց, յայտնեց անոր, ուս-
կայն այս սիրային յայտարարու-
թիւնը իւր անկողնութեան հակա-
ռակ պատասխանի արժանացաւ:
Օրիորդը պատասխանեց.

—Սիրելի պարոն Հէլէն, բայտ
իմ ամենակարգին համարման մարդ
չկրնար միևնոյն ժամանակ երկու
բան սիրել. կամ եթէ սիրէ՝ եր-
կուքն ալ թերի կը սիրէ. ես կ'ու-
զեմ իմ սկզբունքիս անդհակաճեղ
մարտիչ գայտթիւն և անոր համար
աշխատել ամենայն զօրութեամբ,
այս վիճակին մէջ՝ ամուսին սիրելու
տեղ չսիրի գանուի սրտիս մէջ, և
և արդէն ժամանակ ալ չեմ ունե-
նար. ուստի բաւական ժամանակ
առաջ որոշեցի չամուսնանալ, և սի-
րով, և այն, երբեք չըրաւի, եթէ
ինձ կը հարցունէք՝ պէտք է որ
այսպէս ըլլայ ձեզի համար ալ ձեզի
պէս գրական աշխատքի մէջ գիրք
գրասցի անձ մը եթէ ընտանեկան
դադումնց ներքեւ մտնէ՝ չկրնար
գանդի նախնի փայլուն ու փառա-
ւոր գիրքը, դուք ալ հետեւեցէք
իմ ընթացքիս. յայնժամ մեր յա-
րաբերութիւնը չա՛տ լաւ կը շարու-
նակուի. մէկմէկու մտերիմ բարե-
կամ կ'ըլլանք, բայց որպէս զի այս-
պէս ըլլայ՝ պէտք է որ սէր, սիրա-
հարութիւն, և այլն, չէ թէ խոս-
քերէ ու վարմունքէ, այլ և մտա-
քէ վտարէք. եթէ չսիրի կրնար
ընել այդպէս, չա՛տ լաւ է որ մէկ-
մէկու չերեւանք:

Ճօրճ որ քաջ գիտէր թէ չպի-
տի կրնայ դուրս իւր բաւուն զգա-
ցումն, օրիորդին ըսաւ թէ՝ չպիտի
կրնայ հետեւի իւր ընթացքին: Օ-
րիորդ Հէլէն հետեւեալ օրն իսկ
սկսաւ նոյն թանգարանը չերթալ,
և ուրիշ տեղ մը յաճախել առանց
ծանուցանելու Ճօրճին:

Այս բացակայութիւնը՝ փոխա-
նակ Ճօրճի զգացումները խափա-
նելու՝ ընդհակառակն առեկա սաստ-
կացաւ. ժամանակաւ իրեն երեւա-
կայական նկարագրած բաները իրօք
գործադրել սկսաւ: Երբեմն յուս-
նահատական, երբեմն աղերսական
և երբեմն զայրացման նամակներ
գրեց օրիորդ Հէլէնին: Այս ամե-
նուն միևնոյն պատասխանը, միև-
նոյն առարկութիւնները կը յեղ-
յեղէր օրիորդն, կ'ըսէր միշտ.

—Կը գիտամ ձեր վրայ. եթէ
ամուսնանալ որոշած ըլլայի՝ ձեզի
հետ կ'ամուսնանայի. սակայն վրձ-
ռական է չամուսնանալու որոշումն:

Այս ամենները Ճօրճ իւր յանձ-
նառութեանց մեծ մասին մէջ թե-
րութիւններ գործած ըլլալով՝ միտա-
մի կը կործնուէր յաճախորդնե-
րը. անկէ վէպ գնող լրագրողները
նկատելով որ քանիցս իրեն գիմել
կը ստիպուին, սկսեալ մէկերն ա-

ւարակէ ետքը ուրիշ վիպագրաց
հետ կը պայմանադրէին: Որովհե-
տեւ Ճօրճի միտքը սիրայ խնդրով
զբաղեալ էր, գրութեանը մէջ
նախնի փայլն, սղին, աշխոյժն ու
աւելն չէին երեւեր, և գրածները
նախնի ընդունելութիւնը չէին գտ-
ներ բնաւ. այս պատճառաւ ապա-
գրիչը ալ տակաւ առ տակաւ իրմէ
հեռացան, յանձնարարութիւնը նը-
ռապեցան, և հետեւաբար իւր ապ-
րուան ալ գոտարութեանց են-
թարիկի սկսած էր: Այս վիճակի
այլ ևս զինքը բոլորովին կը յու-
սահատեցնէր: Տարագրապետ Պ.
Բօլման՝ որ Ճօրճի առաջին գրած-
ները տպագրած, և գրական աշ-
խատքի մէջ անոր նշանաւոր հանդի-
սանալուն չարժաւոր իւր քաղաքէ
օր մը մինչեւ անոր տունը գնաց ը-
սաւ.

—Սիրելի Ճօրճ, ի՞նչ պիտի ը-
լլայ այս վիճակը... չեմ գիտեր...
չեմ գրադիր գործով. եթէ չարու-
նակիս այդպէս շատ դէշ պիտի ը-
լլայ վախճանը... ես քո օգտիդ հա-
մար կ'ըլլամ, և ո՛չ թէ իմ շահուս
համար. որովհետեւ՝ ի՞նչ որ ալ ը-
լլայ, ես կրնամ գանդի քիչ կամ շատ
ընդունելութեան արժանացող գրե-
ութեաներ և ուրիշ չէ թէ
իրեն տպագրապետ, այլ իրեն
բարեկամ կը խոսիմ քեզ:

Ճօրճ, իւր թէ խոր քաշէ կ'ար-
թընայ, նայեցաւ Պ. Բօլմանի ե-
րեսը և պատասխանեց.

—Իրաւունք ունիք. մեծ խնդիր
մ'է ձեր ըսածը:

—Շա՛տ լաւ. արեւմ հնարը
չնայի՞ր:

—Ի՞նչ ընեմ.

—Ինչքա՞ դախտ ամբողջ. լաւ
բան մը դրէ՛ք:

Ճօրճի վրայ փոփոխութիւն մը
երեւցաւ. թուէր թէ արուեստին
սէրը յաղթող հանդիսացաւ. եր-
կընցող ձեռքը և ըսաւ.

—Պիտի գրեմ. Պ. Բօլման
պիտի գրեմ. մինչեւ երկու ամիս
պատրաստ պիտի ըլլայ:

—Արեւմ ես ալ այդ գրածդ
պիտի գնեմ՝ առջի գրածներուդ
համար վճարածիս 100ին 30 աւելի
տարւով. անշուշտ հաստատուն պի-
տի մնամք մեր պայմանին վրայ:

—Երբեք մի՛ տարակուսէք, ահա
պատուայ խօսք կուտամ ձեզ:

Ժամ մը անցած էր Պ. Բօլմանի
մեկնելէն ի վեր: Ճօրճ գրութեան
նիւն առջեւ նոր վէպին ծրագրին
վրայ կը խորհէր և թղթի մը վրայ
կը սղադրէր, բայց միտքը ստիպուին
զբաղեալ էր սիրով: Եւ ահայան-
կարծ դուռը բացուեցաւ՝ տանտէրը
ներս մտաւ ըսաւ.

—Ձեզի համար հեռագիր մը
բերին:

—Հեռագիր... ես և ո՛չ մէկ
տեղէ հեռագրի չեմ սպասեր. ար-
ուէ՛ք, տեսնեմ:

Առաւ հեռագիրը. բացաւ կար-
դաց. ստացաւ գրութեան էր:
«Օրիորդ Հէլէն յանկարծ հի-
ւանդացաւ. բժիշկը կ'ըսէ թէ
«Ժանտառակն» է. օրիորդին թուղ-
թերուն մէջ ձեր հասցէն միայն
«գանուելուն» համար ձեզ կը ծա-
նուցանեմք:» «Օրիորդին բնական
«առանտէրն» Թէրի»:

Ճօրճ այս աղբիւրը կարդալուն պէս
«Ժշուսա՛ւ Հէլէն...» ըսաւ, իսկայն
հագուեցաւ, փաղցը փաղցը՝ Օ-
րիորդը Լանտանի կեդրոնաւորէն
ընդ մը հեռու. Հարկնէտ թաղի մէջ
կը բնակէր. Ճօրճ չողորմեցաւ զը-
նաց հին. օրիորդը որ տաղանքի
առաջանքի մէջ էր, չճանչցաւ:

Ճօրճը ծանուէրն ըսաւ Ճօրճ.

—Օրիորդը Լանտանի մէջ ո՛չ դուք
ունի. ես պիտի խնամեմ՝ գանդի.
կրնա՞ք ինծի համար այս տեղ սեն-
եակ մը վարձել:

—Այո՛, պարոն.

—Թոյլ կուտա՞ք որ հիւանդն
առաւ գարմանէ:

—Շա՛տ լաւ.

—Ուրեմն այժմէն պատրաստե-
ցէ՛ք սենեակ. կին մ'ալ կոչեցէք
հիւանդին ծառայելու համար. ա-
նոր հետ կը խնամեմք:

Կէս ժամ ետքը, վկայեալ հի-
ւանդագած մը օրիորդ Հէլէնի մահ-
ճին քով կը գանուէր. Ճօրճ ալ քիչ
մը հեռուն լսողութիւն քով նստած
կը խորհէր... արդեօք ի՞նչ կը խոր-
հէր. վէպին ծրագրի... չէ՞ որ Պ.
Բօլմանի յանուն պատուայ խառա-
ցած էր վէպը պայմանեալ ժամա-
նակին տալ: Խոտածանը հաւատա-
րիմ մնալու համար՝ մէկ կողմանէ
Հէլէնի ծառայելու առեւ միւս կող-
մանէ վէպը գրելու պատրաստու-
թիւն կը տեսնէր:

Ճօրճ երբ մտածմանց մէջ ըն-
կողմած էր, օրիորդը բանդագուշել
սկսաւ... Դեպք մը կը պատմէր.
Ճօրճ սենեկըրեց. զարմանալով վի-
ճակ... Դրեալ համար իւր մտա-
ծած ծրագրաց մին... սրբաբ գե-
ղեցիկ ծրագիր. եթէ լաւ շարա-
գրութեմ ըլլալի դեպքուն վէպ մը պի-
տի կողմանէր: Ճօրճ իսկայն ողա-
գրեւ սկսաւ: Հէլէն կէս ժամու չափ
բանդագուշեց: Երբ խօսքն աւար-
տեց, վէպին ծրագրին ալ աւարտե-
ցաւ:

Օրիորդ Հէլէն՝ քառասուն օր
ստատիկ ջերմութեան տաղնապ կը-
րելէ ետքը՝ առաւելացաւ. երբ իւր
քով տեսաւ Ճօրճը, չարագանց աւ-
րախացաւ. շտապակալութիւն յայտ-
նեց սրտին խորքէն: Ճօրճ ըսաւ.

—Մարգարիտական պարտաւո-
րութիւն կատարեցի:

Այսպէս անցան քանի մը օրեր:
Ճօրճ կը շարունակէր Հէլէնի վրայ
հոգածութիւնը, և ամենայն փափ-
կութեամբ կը վարուէր:

Օրիորդը քիչ մ'ալ կաղդուրէլէ
ետքը, օր մը Ճօրճ ծրար մը տըպ-
եալ թուղթեր տանելով ըսաւ.

—Օրիորդ, նոր գրած վէպս է
այս, կը հաճի՞ք՝ կարդալ կամաց
կամաց առանց զձեզ յոգնեցնե-
լու, և ինձ հաղորդել ձեր կարծիքն
ու գիտողութիւնները:

—Շնորհակալ եմ Պ. Ճօրճ, շատ
գոհութիւն կը պատճառէ ինձ ա-
տար ընթերցումը:

Գանդի մ'օր կարդաց օրիորդը,
երբ վերջին թերթին հասաւ, Ճօրճի
ըսաւ.

—Այս գործը արդարեւ գեղե-
ցիկ է. սակայն զարմանալի գու-
ղագրութիւն մը կայ... Թերեւս
չհաւատար... ես ալ մտաբերած
էի ասոր գաղափարը, մինչև իսկ
միևնոյն անունները ընտրած էի ես
ալ. զարմանալի չէ՞:

—Բնաւ զարմանալի չէ. վէպին
զարգաւորն ու ծրագիրը ձերն է,
տեսնէ՛ք, այդ պատճառաւ ի՞նչպէս
ապրել տուի առաջին երեսը:

Յնուց առաջին երեսը՝ վերնա-
գրէն ետքը տպուած էր «գրած են
Հէլէն վճարիչ և Ճօրճ վճարող»:
Ճօրճ շարունակեց խօսքը.

—Կը տեսնէք որ չեմ ուրանար
ձեր իրաւունքը. դուք ձեր հիւան-
դութեան ժամանակ արտասանել էք
այս վէպին ծրագիրն. և ես ունե-
կընդրեցի գրելը. այս երկու ամ-
սոց մէջ մէկ կողմանէ ձեզ խնամ
տանելու առեւ, միւս կողմանէ աշ-
խատեցայ այս գործն ի գլուխ տա-

նելու համար: Սակայն չա՛տ երկար
չէ՞ գործնեւորն անունը: Կարելի չէ՞
գրել «պարոն և տիկին Վիտ-
թօթ»...»:

Օրիորդ Հէլէն աղնուութեամբ
ձեռքը Ճօրճի երկընցուց, և պա-
տասխանեց.

—Իրաւունք ունիք. ա՛յդ իսկ է
ամենակարծ ճամբան: (Եւ մրմնջեց
ինքնին) Այո՛, այո՛, պէտք է ա-
մուսնանալ. կենակից մը՝ օգնական
մը՝ ընկեր մը ունենալու համար:

Անշուշտ զարմանալի չէ, երբ
ծանուցուի թէ՛ Ճօրճի ու Հէլէնի
ամուսնութեան արարողութիւնը՝
վէպին հրատարակուելէն առաջ
կատարուեցաւ:

ՏՊԱՐԱՆ

ԱՍԸՐ (Գ. Պ. ԳԱՅՍԵԼԵԱՆ)

Կ. ՊՈԼԻՏ. ՊԱՊԸ ԱՆԻ ՃԱՏՏԵՍԻ ԹԻՒ 44

Ճշտութիւն, մարքութիւն և արագութիւն
Նշանաւորն է «Ասքը» Տպարանին

«Ասքը» Տպարանը կը տպագրէ բա-
րորովին ՆՈՒՄ տառերով թուրքերէն, Հայ
երէն, Պարսկերէն և Յունարէն լեզու-
ներով Գիրքեր, Հանդէսներ, Լրագրեր և
Տեսարաններ:

Ասքը Տպարանը կը տպուի վաճա-
րականական հաշուեցոյցի, նամակա-
գրութեան, հասցէների, հարստանայ
հրատարակելու, տոմար, այցեքարտեր,
մահադրոշմներ և այլն.

Ասքը Տպարանը ուղղակի կը թըր-
թակցի գաւառներու հետ տպագրու-
թիւնն պաշտօնական արտօնութիւնն ալ
տանելու պայմանաւ:

Տպարանն զխոյր թուր յաճախորդ
որ գոհ մնան:

ԼՈՒՂԵԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ամենակարգիւր և անդադա-
կան բառարանը որ հարաւաւոր Մու-
սայիմ Նաճիի հեղինակութիւնն է, առ-
բողջովին տարած և քիչ ժամանակի
մէջ կրկին տպագրութեան արժանա-
ցած է: Մուսայիմ Նաճի իր սենեցած
բողմակողմանի համարեալ այնքան
մեծ ծառայութիւններ մատուցած է
թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ
իրաւմը իր անունը խորին յարգանք
կը յիշուի սոսոր թէ քոյր ժամանակնե-
րէն և թէ արեւելքի լեզուներով հե-
տաքրքրուող օտարազգի նշանաւոր անձ-
նասրութիւններէ և Հանգուցեալ հեղի-
նակին այս գլուխգործոցն, որ թուրք
լեզուին մէջ գործածուած Արարելն
Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առեւած
բառեր և ոճերու խմբանուն ու գոր-
ծածութեան երանակները կը բացատրէ
սահուն, արդի և հասկանալի ոճով մը,
կ'արժէ որ մտաւ գանդի մեր քոյր վար-
ժարաններուն մէջ: Թուրք լեզուին բա-
լը ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք
է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռքն առնեն
անկէ: ԼՈՒՂԵԹԻ ՆԱՃԻՆ լակակազմ
կը ծախուի 40 դահիկանի: Մեծաքա-
նակ գնողներու համար կարելի գեղջ
կ'ըլլուի: Դիմել Ասքը գրատուն, Պապը
Ալի Ճառտէսի թիւ 44:

ՄԱՆՈՒԿԸ
ԻՄԱՍՏՈՒՆԸ
ՈՒ
ՍԱՏԱՆԱԸ
Թաղամէկ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ
Բնիկ երգման և ուղղութեան ար-
ժանի գրքոյի մէջ՝ Իզմիր Մամուրեան
տպարանէն ի յոյ ընծայեալ ի գին
2 դրուէ:

ԼԵՌՈՒՄԻ ԲԱՐ
Ձանապոս գործիկ քերթուածներ
կը պարունակէ, զորս գրած է Արա-
շէս Էփ. Յարութիւնեան: Գինն է 5
դրուէ: Կիցանապոս գինն է 4. Պոլս, Գը-
րատուն Գ. Գ. Չարգարեան, Չարգար-
ճըլար Եօղուէ՝ թիւ 50:

ONCUEH HOLLOWAY ՕՊԵՂԱՆԻ ՀՈՂՈՒՆԻ

Մարթային հիւանդութիւն և վէրք
բուժելու մասին ու նշան պատմա-
կան յա կուէթեանց չի հաւատարկութե-
նաւ ուրիշ գեղ մը. հին կամ նոր թու-
նաւոր վէրքեր, ուսեցը, քաղցիկ
(սփիւն) սրտիկ և ստեանց վէրքեր
բոլորովին կ'անցնին և կը լաւանան,
օգտակար է նաեւ հարստիկ, հագի,
սրտի բարակութեան մանուսեղ յողացու
(էէլ) ըստած հիւանդութեան: Իւր
կողմը ուրիշ և զօրաւոր աղբեղութեան
խոյլ (սփիւն) հիւանդութեան ապակակից
զօրութիւնը ի՞նչ տառիման օր ըլլայ՝ կը
գիտագրուէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղա-
նակը նշանակուած է իւրաքանչիւր
տիկ վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղա-
վաճառներու քով և մասնաւորապէս
Պապէ-Գարու թաղ-Պանի կարմիր Պ.
Գրատակտի գեղարանը, թիւ 7. կը
ծախուի:

Ա. Ելի անել ուղղու կը հրաւիրուի առ
հեղինակն արթն կու Հօլու, ի Լանտան
Օքսֆորտ փողոց թիւ 533:

PILULE HOLLOWAY

ԳԵՂԱՆՏԻ ՀՈՂՈՒՆԻ

Լուրդի, ստամոքսի և աղիքնե-
րու ամէն տեսակ անկարգութեանց հա-
մար խիստ ընտիր է այն դեղահամար.
և ամէն ջղային անարթութեան, ուստի
թախութեան և անքնութեան համար.
կը ընջէ և անհետ կ'ընէ ամէն տեսակ
անշարժաւորութեանց հետքերը: Այս
և երկուսն ալ վրայ օգտակար աղբե-
ցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով
նորա խոնդարեալ վիճակը կը կանա-
նաւորէ, և գրգռելով կենսական գոր-
ծարանները կը զօրացնէ: Իւր գեղա-
կան մեծ աղբեղութեան արտօնաւոր-
նութիւն, կ'ուսթիւն, մարմնային հի-
ւանդութիւններ, որովայնի մէջ լըց-
ուած կազեր գլխի ցաւեր կը վաճէ,
մարտարեւելք կը շտապուի, և մաւ-
մինը մաքրուելով լայնոր աչք ապակաւ
թիւններէ, որ շատ անգամ գանդան
հիւանդութեանց սկզբնապատկառն է, ը-
լլան, առողջ ու ժեղ և բնական գոյք
կըլլան:

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՈՒԹԻ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՅ

Լ. Ե. Ե. Ե. Ե.

Յ. Գ. ՓԱՆԱԳԱՆԵԱՆ

Մանկագրութեան և հարակից բոլոր
ուսանողան աղբեղաց

Գ. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.

Բ. Ե.

Բանակցութեան համար գիմել առ
Յ. Գ. Փաղագրութեան վարժարանին
Յայտագիրը ազգային կը գրուի:

ՏԻՆԶԵՐԻ ԵՒ ԻՐ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾ ՏՈՐԻ. Ն. ՏԱՄԱՐԵԱՆ

Թ. Ե. Ե. Ե. Ե.

ՍԱՆԱԿ. ՎԻՐ. ՕՏԱՊԱՆԵԱՆ

Փոխ-Առաջնորդ Մեղադատայ

Գիտական լըբը գործ — պատկերազարդ
Բաղնակի հասցիքը Մեղադատայ
որդանոցին յառակցուած է: